

Ο ΣΠΥΡΙΔΕΙΟΣ ΑΒΑΞ ΤΟΥ ΛΑΥΡΙΟΥ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ Χ. ΣΠΥΡΙΔΗΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ,
ΕΘΝΙΚΟ & ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΠΟΛΗ ΖΩΓΡΑΦΟΥ Τ.Κ. 157 84
email: hspyridis@music.uoa.gr
tel/fax: 210-72.77.832

ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΚΟΥΣΤΙΚΗΣ,
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ
ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΚΟΥΣΤΙΚΗΣ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Πλάτωνος Τίμαιος: Οι μύθοι της Ατλαντίδος, του Φαέθοντος και του Δευκαλίωνος.

Η πραγματεία «Τίμαιος» καταχρηστικώς ονομάζεται πλατωνικός «διάλογος», διότι η διαλογική της μορφή διατηρείται μόνο στον εκτενή πρόλογο του έργου, δηλαδή ώσπου να πάρει το λόγο ο ομώνυμος αφηγητής από τους Λοκρούς της Κάτω Ιταλίας και να αναπτύξει το θέμα του χωρίς καμιά διακοπή από τους συνομιλητές του τον Σωκράτη, τον Κριτία τον Αθηναίο και τον Ερμοκράτη από τις Συρακούσες. Η διήγηση του Τιμαίου αποτελεί μια πολύπλοκη και εκτεταμένη «γένεση», δηλαδή μια διαδοχή επεισοδίων που εξελίσσονται μέσα στο χρόνο και περιλαμβάνει τη γέννηση του σώματος και της ψυχής του κόσμου, τη δημιουργία των άστρων, την έναρξη του κοσμικού χρόνου, τη γέννηση του ανθρωπίνου είδους, την ανάλυση της δομής της ανόργανης και της οργανικής ύλης, τη ρύθμιση της ανθρωπίνης φυσιολογίας και ψυχολογίας, τη δημιουργία των άλλων εμβίων όντων και των φυτών.

Ο Τίμαιος ως κοσμικό μυθιστόρημα είναι ένα «βιβλίο της Γένεσεως», μια «βίβλος των γενεών», ανάλογη με τη βιβλική Γένεση. Εντάσσεται σε ένα λογοτεχνικό είδος προσφιές στους αρχαίους πολιτισμούς: «φέρει στον λαό την ανάμνηση της καταγωγής του και των προγόνων του, τον συνδέει με τον Θεό που τον επέλεξε ως εκλεκτό και τελικά τον ενσωματώνει στην κοσμική τάξη και την απόλυτη γέννηση –τη θεμελιωτική και οργανωτική δράση ενός Θεού δημιουργού».

Η επιβίωση του Τιμαίου και η επίδραση που άσκησε από το 359-347 π.Χ. που γράφτηκε ως σήμερα είναι από μόνη της ένα δαιδαλώδες κεφάλαιο της Ιστορίας της Φιλοσοφίας. Κανένα άλλο φιλοσοφικό κείμενο δεν διαβάστηκε και δεν σχολιάστηκε όσο ο Τίμαιος.

Λέγεται ότι η Δαμά, η κόρη του μεγάλου φιλοσόφου Πυθαγόρου, κρατούσε φυλαγμένα μετά το θάνατο του πατέρα της τα έργα που ο ίδιος ο Πυθαγόρας είχε γράψει, και δεν τα πούλησε παράλο που περιήλθε σε μεγάλη πενία. Χρόνια μετά τα έργα αυτά τα αγόρασε ο Πλάτων από τον Πυθαγόρειο Φιλόλαο –που τα φύλαγε– αντί του μυθικού ποσού για την εποχή εκείνη των 100 μινών με τη μεσολάβηση του Διονυσίου, του τυράννου των Συρακουσών. Φημολογείται ότι η παράθεση του περιεχομένου εκείνων των πυθαγορείων βιβλίων αποτέλεσε το υλικό του πλατωνικού έργου *Τίμαιος*.

Ο Τίμαιος, λοιπόν, είναι ένας κοσμογονικός μύθος, όπως είναι και η Ησιόδεια Θεογονία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

όπως μας είναι γνωστό, η μύηση στα μυστήρια δεν ήταν εύκολη και ο υποψήφιος να μνηθεί ήταν υποχρεωμένος να περάσει στάδια εξαγνισμού και δοκιμασιών, ώστε να καταστεί ικανός να λάβει την σοφία και να τη μεταδώσει με την σειρά του. Όπως παραδέχεται και ο Πλάτων: *«Υπάρχουν πολλοί άνθρωποι φέροντες τον πυρσό, λίγοι όμως είναι οι μύστες»*. Η σοφία, η οποία προσφερόταν στον μινούμενο, δεν μπορούσε να έχει αποτέλεσμα, εάν πρώτα αυτός δεν είχε καταφέρει να μεταμορφώσει τον εσωτερικό του κόσμο.

Ο Πυθαγόρας έλεγε: *«Ου τά πάντα τοις πάσι ρητά»*, ενώ ο Ιησούς Χριστός *«μη δότε τα αγία τοις κυσί, και μη θέτετε τους μαργαρίτας ενώπιον των χοίρων»*. Λίγο πριν την μύηση στα Ελευσίνια μυστήρια ο κήρυκας φώναζε επιτακτικά για να απομακρυνθούν οι ανέτοιμοι *«ΕΚΑΣ, ΕΚΑΣ ΟΙ ΒΕΒΗΛΟΙ»*, συνέβαινε δηλαδή ό,τι και στην εποχή των πρώτων χριστιανικών αιώνων απέναντι των κατηχημένων, οι οποίοι διατάσσονταν να φύγουν μόλις άρχιζε η θεία λειτουργία των πιστών, των μνημένων στον χριστιανισμό με την φράση: *«τας θύρας - τας θύρας»* για να μην ακούσει κανείς αλλόθρησκος για τα σύμβολα της πίστεως. Σε έναν Ορφικό ύμνο μάλιστα ο Ορφεύς φέρεται αν λέει: *«θα απευθύνω τους λόγους μου προς εκείνους προς τους οποίους είναι θεμιτόν να ομιλήσω. Αλλά εις τους αμνήτους, εις όλους ομαδικώς, κλείσατε τας θύρας»*.

Μύθος Πρώτος: Ο μύθος της Ατλαντίδος

Πρόκειται για τον πλέον γνωστό και τον πλέον αμφισβητούμενο μύθο. Μ' αυτόν αρχίζει ο Τίμαιος. Πάρα πολλά στοιχεία για τον πολιτισμό, τον τρόπο ζωής, τα τεχνικά επιτεύγματα και την οργάνωση της πολιτείας των Ατλάντων μας παρέχει ο αρχαίος Αθηναίος φιλόσοφος Πλάτων κατά κύριο λόγο στο έργο του *«Κριτίας»*, υπό μορφή διαλόγου και δευτερευόντως στον Τίμαιο. Ο Πλάτων περιγράφει, το 350 π.Χ., συγκλονιστικές λεπτομέρειες *«για τον πολιτισμό ενός λαού που ονομάζονταν Άτλαντες»*, που ήταν παρμένες από τις σημειώσεις του Σόλωνα, οι οποίες κατέληξαν στον παππού Κριτία, μετά στον εγγονό Κριτία και, τέλος, στον Πλάτωνα.

Πρόκειται, όμως, για μύθο ή κάποια μέρα θα αποκαλυφθεί, όπως έγινε και με την Τροία, ότι η Ατλαντίδα υπήρξε και ότι η συμβατική ιστορία πρέπει να αναθεωρήσει τις απόψεις της;

Σύμφωνα με την επίσημη ιστορία ο άνθρωπος έχει να επιδείξει έναν στοιχειώδη πολιτισμό από τη νεολιθική εποχή γύρω στο 6.000 π.Χ.

Σύμφωνα με τον Πλάτωνα 9.500 χρόνια πριν από αυτόν, δηλαδή πριν από το 421 π.Χ., έγινε μεγάλη καταστροφή, που είχε σαν αποτέλεσμα την καταβύθιση της Ατλαντίδος. Ο ίδιος επίσης μας αναφέρει ότι μετά από κάθε καταστροφή, όσοι άνθρωποι επιζούσαν ήσαν οι αγράμματοι βουνίσιοι, που είχαν ακούσει μόνο τα ονόματα των παλαιών ηγετών, αλλά γνώριζαν ελάχιστα πράγματα γι' αυτούς. Επειδή δε επί πολλές γενιές δεν είχαν τα αναγκαία μέσα για να επιζήσουν, σκέφτονταν συνεχώς τα πράγματα που τους έλειπαν, χωρίς να δίνουν καμμία σημασία για όλα όσα είχαν συμβεί στις προηγούμενες εποχές.

Ο Πλάτων αναφέρει περιγράφοντας τι έμαθε ο σοφός και νομοθέτης Σόλων, όταν ταξίδεψε στην Αίγυπτο:

«Εκεί λοιπόν (στην Αίγυπτο) όταν επήγε ο Σόλων, τιμήθηκε με εξαιρετικές τιμές από τους κατοίκους και ζητώντας πληροφορίες για την παλαιά ιστορία της χώρας από τους ιερείς εκείνους που την γνώριζαν πολύ καλά, ανακάλυψε ότι ούτε αυτός ο ίδιος ούτε άλλος κανείς Έλληνας γνώριζε τίποτε σχεδόν για τα παλαιά.»

Κάποιος από τους ιερείς, πολύ ηλικιωμένος, του είπε ότι κάποτε, πριν από τον μεγάλο κατακλυσμό, η σημερινή πόλις των Αθηναίων υπήρξε αρίστη εις τον πόλεμον και γενικώς τελεία εις την διακυβέρνησίν της. Εις την πόλιν εκείνη λέγεται ότι έγιναν κάλλιστα έργα και διεμορφώθησαν τα πλέον άριστα πολιτεύματα από όσα ημείς έχομε ακούσει ότι υπήρξαν επί της γης».

Όταν άκουσε αυτά ο Σόλων, θαύμασε και έδειξε πολύ μεγάλη προθυμία να μάθη περισσότερα, παρακαλών τους ιερείς να του διηγηθούν όλα γενικώς και με κάθε λεπτομέρεια δια τους αρχαίους συμπολίτες του. Ο ιερεύς λοιπόν του είπε:

«Δεν υπάρχει λόγος να μη το κάμω, Σόλων, αλλά θα σου τα ειπώ και προς χάριν σου και χάριν της πόλεός σας, προ πάντων, όμως, προς χάριν της θεάς, η οποία και την δική σας και την δική μας χώρα προστάτευσε και ανέθρεψε και εμόρφωσε. Την δική σας χίλια χρόνια πρωτότερα, αφού επήρε το σπέρμα δια σας από **την γη** και τον Ήφαιστο και αργότερα την δική μας.

Εις τα ιερά μας βιβλία είναι γραμμένο ότι η διοργάνωση της πόλεως εδώ έγινε προ οκτώ χιλιάδων ετών. Θα σου διηγηθώ λοιπόν με λίγα λόγια για τους νόμους που είχαν και για το πλέον ωραιότερο που έκαναν οι προ εννέα χιλιάδων ετών συμπολίτες σου.

Λέγουν δηλαδή τα βιβλία μας, πόση εχθρική δύναμιν κατέστρεψε κάποτε η πόλις σας, δύναμιν, η οποία με αλαζονεία, αφού εξώρμησεν από έξω, από τον Ατλαντικόν ωκεανόν, επήρχετο ταυτοχρόνως κατά της Ευρώπης και της Ασίας. Διότι τότε το εκεί πέλαγος ημπορούσε κανείς να το περάσει, επειδή εις την είσοδο του, την οποίαν σεις ονομάζετε στήλας του Ηρακλέους, υπήρχε μία νήσος. Η νήσος αυτή ήτο μεγαλύτερα από την Λιβύην και την Ασίαν ηνωμένας και από αυτήν εκκινούντες οι τότε άνθρωποι ηδύναντο να αποβιβασθούν εις τας άλλας νήσους και **από αυτάς κατόπιν εις ολόκληρον την απέναντι ήπειρον την ευρισκομένη γύρω από τον αληθινό εκείνον ωκεανό.**

Κυρίες και κύριοι, εκατό αιώνες π.Χ., δηλαδή το 10.000 π.Χ. οι άνθρωποι ταξίδευαν στην απέναντι μεγάλη ήπειρο, τη σημερινή Αμερική!

Εις την νήσον λοιπόν αυτήν, την Ατλαντίδα, οργανώθη μεγάλη και αξιοθαύμαστος δύναμις **βασιλέων**, η οποία εκουριάρχει εις ολόκληρον την νήσον καθώς και εις πολλές άλλας νήσους. Εκτός τούτων οι βασιλείς εκείνοι εξουσίαζον από τα εντεύθεν του στομίου μέρη την Λιβύην μέχρι της Αιγύπτου και την Ευρώπην μέχρι της Τυρρηνίας. Ολόκληρος λοιπόν η δύναμις αυτή, αφού συνεκεντρώθη και ενωποιήθη, επεχείρησε τότε με μίαν εξόρμησίν της να υποδουλώση και τον ιδικόν μας τόπον και τον ιδικόν σας και ολόκληρο τον εντεύθεν του στομίου.

Την εποχή εκείνη, Σόλων η δύναμις της πόλεός σας ανεδείχθη εξαιρετική μεταξύ όλων των ανθρώπων και εξ' αιτίας της αρετής της και εξ' αιτίας της ανδρείας της. Διότι αφού εξεπέρασεν όλους κατά την ανδρεία και τας πολεμικάς τέχνας, είτε αρχηγέουσα των Ελλήνων, είτε και τελείως μόνη της, κατ' ανάγκην, διότι οι άλλοι την εγκατέλειψαν, αφού έφθασε εις το χείλος της καταστροφής, κατενίκησε τους επιδρομείς, εμπόδισε να υποδουλωθούν όσοι ακόμη δεν είχαν υποδουλωθεί και απελευθέρωσε χωρίς καμμία αξίωση όλους ημάς τους άλλους, που είμεθα εντεύθεν των Ηρακλείων στηλών.

Μετά παρέλευσιν αρκετού χρόνου, όμως, έγιναν φοβεροί σεισμοί και κατακλυσμοί και εντός ενός τρομερού ημερονυκτίου ολόκληρος ο στρατός σας ετάφη εις την γην και εξηφανίσθη μετά της καταποντισθείσης Ατλαντίδος νήσου».

Χιλιάδες χρόνια μετά τον υποτιθέμενο (;) καταποντισμό της Ατλαντίδος στα κρύα και σκοτεινά νερά του Ατλαντικού Ωκεανού, η ιστορία της παραμένει ένα από τα πιο βασανιστικά αινίγματα. Εάν, δηλαδή πράγματι υπήρξε ένας τέτοιος κόσμος.

Ορισμένοι πιστεύουν ότι ο Πλάτων ήθελε να υμνήσει τους Αθηναίους, που μόνοι τους κατάφεραν να κατατροπώσουν τους Πέρσες σώζοντας την Ελλάδα και την Ευρώπη ολόκληρη από την Περσική κατοχή. Γι' αυτό επενόησε έναν ισχυρότατο εχθρό τους Άτλαντες, υπονοώντας τους Πέρσες και, για μεγαλύτερη πλοκή του μύθου του, παρουσιάζει να εκστρατεύουν κατά των Αθηνών όχι εξ Ανατολών, που είναι η Περσία, αλλά εκ Δυσμών, από την Ατλαντίδα.

Ο Πλούταρχος εύχεται: «Μακάρι να ξεκαθαριζόταν το μυθικό και να έβγαινε από αυτό με βάση τη λογική μια ιστορική πραγματικότητα».

Μύθος δεύτερος: Ο μύθος του Φαέθοντος

Συνεχίζοντας ο πολύ ηλικιωμένος ιερέας λέει στο Σόλωνα.

«Σόλων, σεις οι Έλληνες είσθε αιωνίως παιδιά. Κανείς Έλληνα δεν είναι γέρον».

Ο Σόλων, όταν άκουσε αυτά, τον ερώτησε: «Πώς γίνεται αυτό; Τί εννοείς με όσα λες;». Και ο ηλικιωμένος ιερέας απάντησε: «Όλοι είσθε νέοι κατά την ψυχή, διότι δεν έχετε μέσα εις την ψυχή σας καμμία παλαιά γνώσιν δια την αρχαία παράδοση, ούτε και κανένα μάθημα παλαιό από την πολυκαιρία. Αιτία αυτού του φαινομένου είναι η εξής: Πολλές καταστροφές ανθρώπων έχουν γίνει και θα γίνουν από πολλά αίτια, οι πλέον μεγαλύτερες από πυρκαγιές και κατακλυσμούς και οι μικρότερες από αμέτρητα άλλα αίτια π.χ. η παράδοση που επικρατεί εις την χώρα σας, ότι δηλαδή κάποτε ο Φαέθων, ο υιός του Ηλίου, αφού έξευξε το άρμα του πατρός του, επειδή δεν είχε την ικανότητα να ακολουθήσει τον ίδιον με τον πατέρα του δρόμο και τα επί γης επυρόλησε και ο ίδιος κεραυνοβοληθείς εφονεύθη».

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Για τους αρχαίους μας προγόνους ο Ήλιος ήταν ο παντεπόπτης θεός, που έδινε τα δώρα της όρασης. Σύμφωνα με τον Ησίοδο και τον Όμηρο ο Ήλιος ήταν γιος του Τιτάνα Υπερίωνα, γιού του Ουρανού και της Γαίας. Ο Υπερίων παντρεύτηκε την αδελφή του Ευρυφάεσσα και απέκτησε τρία παιδιά: «τη ροδοδάχτυλη Ηώ, την ωριοπλέξουδη Σελήνη και τον ακούραστο, ισόθεο Ήλιο, που τον σέρνουν άλογα και σκορπάει το φως σε ανθρώπους και θεούς».

Οι ομηρικές περιγραφές τον θέλουν να «φέγγει στους θνητούς και τους αθανάτους Θεούς στους ίππους του καβάλα. Το άρμα, έργο του Ηφαίστου, είναι χρυσό, όπως και τα χαλινάρια. Το ανάκτορο του Ήλιου εθεωρείτο ότι ευρίσκετο στην Ανατολή κοντά στην Ερυθρά θάλασσα. Ο Ωκεανός είναι η αφετηρία και το τέρμα της διαδρομής του Ηλίου. Εκεί που σταματάει το βράδυ το χρυσό του άρμα, στέλνει τα άλογα του από τον ουρανό στον ωκεανό να ξεκουραστούν και να τραφούν με αμβροσία. Το βράδυ διασχίζει τον ωκεανό μέσα σε μια χρυσή βάρκα ή κύπελλο, που έφτιαξε ο Ήφαιστος και το πρωί φτάνει και πάλι στην ανατολή, απ' όπου ξεκινά την ημερήσια διαδρομή του.

Οι επικρατέστεροι μύθοι αναφέρουν τον Φαέθοντα ως γιο του Ηλίου και της Ρόδης, αλλά συνήθως ως γιο του Ηλίου και της Ωκεανίδος Κλυμένης, η οποία αργότερα παντρεύτηκε τον βασιλιά της Αιθιοπίας Μέροπα. Ο νεαρός Φαέθων μιλώντας μια μέρα με τον Έπαφο (της Αιγύπτου) για την καταγωγή του, αμφισβητήθηκε. Έτσι πήγε

στη μητέρα του ζητώντας της να του αποδείξει ότι ο Ήλιος πράγματι είναι πατέρας του. Η Κλυμένη του ορκίζεται και του λέει να βρει ο ίδιος τον Ήλιο και να τον ρωτήσει, γιατί ο τόπος, όπου ο Ήλιος ανατέλλει, συνορεύει με τη δική τους χώρα, την Αιθιοπία. Πράγματι, ο Φαέθων βρίσκει το φημισμένο παλάτι του Ηλίου, κατασκευασμένο από τον ίδιο τον Ήφαιστο και συναντά γεμάτος δέος τον πατέρα του καθιστό σε σμαραγδένιο θρόνο. Ο Φοίβος, που σημαίνει φωτοβόλος, μια προσωνομία του Ήλιου και του Απόλλωνα, αναγνωρίζει αμέσως το γιο του και τον ερωτά πώς και ήρθε μέχρις εδώ. Τότε ο Φαέθων του εξηγεί και ζητά μια χάρη, που να αποδεικνύει ότι είναι πράγματι γιος του. Ο Ήλιος ορκίζεται στα νερά της Στυγός ότι θα του κάνει όποια χάρη του ζητήσει.

Ο Φαέθων του ζητά να οδηγήσει για μια μέρα το άρμα του πατέρα του με τα φτερωτά άλογα. Ο Ήλιος τρόμαξε, όταν τον άκουσε, και προσπάθησε να τον πείσει να παραιτηθεί από αυτήν του την απερισκεψία. «*Ούτε ο ίδιος ο Δίας δεν μπορεί να οδηγήσει το άρμα μου και αυτός είναι ο δυνατότερος*», του λέει. Όμως ο νέος είναι αμετάπειστος. Μη μπορώντας να κάνει διαφορετικά, ο Ήλιος παραχωρεί το άρμα του στον Φαέθοντα και του δίνει συμβουλές για το πως να το οδηγήσει. Μόλις, όμως, ο Φαέθων έπιασε τα χαλινάρια, τα άλογα ένιωσαν ότι δεν τα οδηγούσε ο κύριός τους. Ξεχύνονται καλπάζοντας ορμητικά και ξεφεύγουν από τη γνωστή διαδρομή, ενώ ο Φαέθων είναι ανήμπορος να τα συγκρατήσει. Τα άλογα σέρνοντας πίσω τους ανεξέλεγκτα το άρμα του Ηλίου, πλησιάζουν τη Γη επικίνδυνα και ανάβουν παντού φωτιές και πυρκαγιές. Ολάκερη η γη και ο ουρανός φλέγονται. Η Γη ικετεύει τον Δία να τη βοηθήσει. Ο κύριος του Ολύμπου αναγκάζεται να κεραυνοβολήσει τον άμυαλο Φαέθοντα, που πέφτει νεκρός στον Ηριδανό ποταμό.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

κατ' άλλους στον μύθο του Φαέθοντος ο υιός του Ηλίου συμβολίζει τον ανήσυχο άνθρωπο, που ζητεί να κατακτήσει τα σύνορα των δυνατοτήτων του μέσω της Τεχνολογίας. Όμως, ο Φαέθων είναι άπειρος χρήστης του άρματος του Ηλίου. Δεν έχει προβεί δηλαδή στις εσωτερικές αξιολογήσεις, που θα του επιτρέψουν να αντιληφθεί το πραγματικό νόημα της Τεχνολογίας ως δύναμης, που οδηγεί στην αρμονική συνύπαρξη με το βιο-περιβάλλον.

Ο Boyance το 1952 υποστήριξε ότι ο Οينوπίδης ο Χίος είχε περιβάλει με τον μανδύα αυτού του μύθου τη θεμελιώδη αστρονομική ανακάλυψη της λοξώσεως της εκλειπτικής. Εγώ, κύριοι συνάδελφοι, διερωτώμαι γιατί ο μύθος αναφέρει ότι εκαίγοντο τα πάντα επί της Γης;

Ορισμένοι πιστεύουν ότι ο μύθος αφορά στην «παράλλαξη» των περίξ της γης περιφερομένων ουρανίων σωμάτων. Και συνεχίζω να διερωτώμαι γιατί ο μύθος αναφέρει ότι εκαίγοντο τα πάντα επί της Γης;

Τέλος, υπάρχουν μελετητές που την ερηνμεία του μύθου αναφέρουν στο εξής αστρονομικό φαινόμενο: Στο ηλιακό μας σύστημα μεταξύ Άρεως και Διός υπήρχε ένας ακόμη πλανήτης. Το πλανητικό μας σύστημα ήταν σε ισορροπία και ο κάθε πλανήτης περιεφέρετο γύρω από τον Ήλιο επάνω σε καθορισμένη τροχιά. Για κάποιο λόγο ο πλανήτης αυτός, ο ευρισκόμενος μεταξύ του Άρεως και του Διός, κατεκερματίσθη δημιουργώντας τη ζώνη των αστεροειδών. Στο πλανητικό μας σύστημα αναπτύσσεται μια νέα δυναμική μέσα στην οποία όλοι οι πλανήτες χάνουν την μέχρι τότε ισορροπία τους. Έτσι, λοιπόν, η Γη κάνει μια μεγάλη βουτιά πλησιάζοντας προς τον Ήλιο με όλα τα συνεπακόλουθα. Κυρίως την αύξηση της θερμοκρασίας του περιβάλλοντος και την εκδήλωση εξαιρετικά μεγάλων πυρκαϊών. Είναι που ο Φαέθων χάνει τον έλεγχο των αλόγων του Ηλιακού άρματος και, όντας ανήμπορος να τα συγκρατήσει,

αυτά ξεχύνονται καλπάζοντας ορμητικά και ξεφεύγουν από τη γνωστή τους διαδρομή.

Εάν το αστρονομικό αυτό γεγονός πράγματι συνέβη, **πότε** συνέβη και **πώς** το ενθυμούνται οι άνθρωποι μεταφέροντάς το από γενιά σε γενιά ως μύθο; **Είναι τόσο παλιά η ανθρωπότητα;**

Ο μεγάλος τραγικός Ευριπίδης έγραψε μια τραγωδία με τίτλο Φαέθων εμπνευσμένος από το μύθο. Το έργο, όμως, αυτό δυστυχώς δεν διεσώθη παρά μόνον μερικά του μικρά αποσπάσματα.

Μύθος τρίτος: Ο μύθος του Δευκαλίωνος

Συνεχίζει ο πολύ ηλικιωμένος ιερέας λέγοντας στο Σόλωνα.

«Όσα λοιπόν είπες προηγουμένως, Σόλων, δια τις δικές σας παραδόσεις περί γενεαλογιών, ελάχιστα διαφέρουν από παιδικά παραμύθια, διότι σεις ενθυμείσθε μόνον ένα κατακλυσμό της γης μολονότι προηγουμένως έχουν γίνει πολλοί. Κατόπιν δε γνωρίζετε ότι εις την χώρα σας έζησε το πλέον ωραιότερο και το πλέον καλύτερο ανθρώπινο γένος, από το οποίον κατάγεσαι και εσύ και οι συμπολίτες σου».

Κυρίες και κύριοι, χαρακτηριστικό είναι και πρέπει να αναφερθεί ότι οι Έλληνες στην ιστορία τους μνημονεύουν τρεις κατακλυσμούς του Ωγύγου, του Δαρδάνου και του Δευκαλίωνος.

Στα αποσπάσματα που ακολουθούν, ο Πίνδαρος και ο Απολλόδωρος αποκωδικοποιούν την αναγέννηση της Ελληνικής φυλής, μετά την κάθαρση που προκλήθηκε από τον μεγάλο κατακλυσμό.

Ο Δευκαλίων, αφού ταξίδεψε εννέα ολόκληρα μερόνυχτα μέσα εις την θάλασσα, προσέκρουσε στον Παρνασσό. Έκει, όταν σταμάτησαν οι βροχές, θυσίασε εις τον Φίξιον Δία. Ο Ζευσ του έστειλε τον Ερμή και τον προέτρεψε να ζητήσει ό,τι επιθυμούσε. Ο Δευκαλίων διάλεξε να δημιουργηθούν σ' αυτόν τον τόπο άνθρωποι. Τότε ο Ζευσ του υπέδειξε να σηκώνει λίθους και να τους ρίπτει προς τα οπίσω πάνω από το κεφάλι του. Οι λίθοι που έριπτε ο Δευκαλίων γίνονταν άνδρες και οι λίθοι που έριπτε η Πύρρα, η σύζυγός του, γίνονταν γυναίκες. Από το ουσιαστικό «ο λάας (λας), -του λάος», που σημαίνει λίθος, ονομάστηκαν οι άνθρωποι της πέτρας «λαός».

(Απολλόδωρος, Βιβλιοθήκη, 1, 48, 10)

Το ίδιο γεγονός μας εξιστορεί και ο Πίνδαρος (Πίνδαρος, Ολυμπία, 9, 42).

Από τον Δευκαλίωνα και την Πύρρα γεννιούνται παιδιά. Πρώτος γεννήθηκε ο Έλλην, για τον οποίον λένε ότι γεννήθηκε από τον Δία. Δεύτερος γεννήθηκε ο Αμφικτύων, ο οποίος βασίλευσε μαζί με τον Κραναό εις την Αττική και είχε κόρη την Πρωτογένεια. Απ' αυτήν και τον Δία γεννήθηκε ο Αέθλιος. Από τον Έλληνα και την νύμφη Ορσηίδα γεννήθηκε ο Δούρος, ο Ξούθος και ο Αίολος. Αυτός λοιπόν ο Έλλην, από τον εαυτόν του ονόμασε τους απογόνους του Έλληνες και εις τα παιδιά του διέμοιρασε την χώρα. Και ο Ξούθος παίρνοντας την Πελοπόννησο, από την Κρέουσα, την κόρη τον Ερεχθέα, γέννησε τον Αχαιό και τον Ίωνα, από τους οποίους άγουν το

όνομά τους οι Αχαιοί και οι Ίωνες. Ο Δώρος, παίρνοντας την χώρα στο κάτω μέρος της Πελοποννήσου, από τον εαυτόν τον ονόμασε τους κατοίκους Δωριείς. Ο δε Αίολος, βασιλεύοντας εις τους τόπους γύρω από την Θεσσαλία, τους κατοίκους ονόμασε Αιολείς.

(Απολλόδωρος, Βιβλιοθήκη, 1, 49, 1).

Αυτή είναι η γενεαλογία της ελληνικής φυλής, αυτή είναι η αγαθογονία που συντελείται στην κορυφή του Παρνασσού αμέσως μετά τον μεγάλο κατακλυσμό.

Εν κατακλείδι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στην αναζήτηση των μελλοντικών αξιών, είναι αναγκαίο να αντλήσουμε εμπειρία από το ιστορικό παρελθόν του βίου επάνω στον πλανήτη μας. Από την επίδραση του αναπτυσσομένου ανθρωπίνου πολιτισμού, το βιοπεριβάλλον αλλάζει δραστικά. Αυτές οι αλλαγές οδήγησαν στην ανάπτυξη ενός νέου περιβάλλοντος χώρου μέσα στον οποίον ο άνθρωπος καλείται να επιβιώσει.

Η ελληνική μυθολογία με τα αλληγορικά της μηνύματα αποκαλύπτει ότι οι αρχαίοι Έλληνες είχαν συνείδηση της αξίας του σεβασμού προς το βιοπεριβάλλον, το οποίο μάλιστα, όπως αναφέρει ο επιφανέστατος προσωκρατικός φιλόσοφος, ο Εμπεδοκλής ο Ακραγαντίνος, θεωρούσαν ζώντα οργανισμό.

Σας ευχαριστώ

